

INFORMATIENOTITIE RAAD

Onderwerp	Congestie elektriciteitsnet
Zaaknummer	25981-2022
B&W vergadering	12 april 2022
Portefeuillehouder	dhr. F. (Frank) Niens
Behandelend ambtenaar	Willem Wijnen telefoon 0618922728; e-mail: willem.wijnen@raalte.nl

Kennis te nemen van

De inhoud van deze raadsnotitie aangaande netcongestie.

Inleiding

De decentrale overheden zijn al geruime tijd aan de slag met het invulling geven aan de Regionale Energiestrategieën (RES). Dit doen zij op regionaal niveau en op lokaal niveau. Op de verschillende niveaus werken we samen aan plannen voor het opwekken van duurzame energie op land en brengen we vraag en aanbod van warmtebronnen in kaart.

Het opwekken en realiseren van energieprojecten staat niet op zichzelf. Het vindt plaats in de dynamiek van onze werk- en leefomgeving. Het is daarmee onderdeel van een systeemtransitie ten aanzien van klimaat en energie. Binnen onze gemeente doen we dit via een bottom-up aanpak. Door samen met onze samenleving deze transitie vorm te geven ontstaat er betrokkenheid, inzicht en zeggenschap. De transitie is daarmee niet alleen een beleidsmatige aanpak, maar wordt van de mensen zelf.

Als een hoekpunt van het afwegingskader van de energietransitie is de infrastructuur van het elektriciteitsnetwerk onlosmakelijk verbonden aan de uitvoering van de plannen. Zonder een passend elektriciteitsnetwerk dat aansluit op de nieuwe vraag en behoeften, kunnen initiatieven (van onderop) zich niet ontpoppen tot daadwerkelijke projecten die een bijdrage leveren aan onze energie-opgaves.

Dit laatste, een passend elektriciteitsnetwerk, staat momenteel volop in de aandacht. Niet alleen op de landelijke agenda, maar ook op lokaal niveau binnen onze gemeente. In het kader van de totstandkoming van de Regionale Energiestrategie werd in 2020 en 2021 ook helder dat in deze regio het aansluiten van nieuwe duurzame energie een serieuze opgave is voor Enexis (beheerder laag- en middenspanningsnet: LS en MS) en Tennet (beheerder hoogspanningsnet: HS).

Kernboodschap

Door de sterke groei van hernieuwbare energie (voornamelijk zon en wind) en het veranderende energiesysteem (meer decentraal) kan het huidige elektriciteitsnetwerk het op vele plaatsen in Nederland niet aan. Er ontstaat zogeheten netcongestie: file op het elektriciteitsnetwerk. Dat wil zeggen dat er een tekort aan transportcapaciteit is op het netwerk om projecten voor duurzame energie-opwek te realiseren. Met als gevolg dat er door de netbeheerder transportbeperkingen (het niet of beperkt kunnen leveren van transportvermogen op het bestaande netwerk) worden opgelegd.

Het netwerk in de gemeente Raalte valt op dit moment onder transportschaarsteniveau oranje. Dat betekent dat er sprake is van transportbeperkingen en Enexis onderzoek doet naar de mogelijkheden voor congestiemanagement. Aanvragen voor grootverbruikaansluitingen van meer dan 3x80 ampère komen op de wachtlijst en kunnen momenteel niet worden aangesloten. Aanvragen die inmiddels een reservering en een getekende offerte hebben met de netbeheerder kunnen wel doorgang vinden.

De inschatting van Enexis is dat binnen afzienbare tijd de duiding van beschikbare netcapaciteit in Raalte van oranje naar rood (hoogste niveau van transporttekort) zal gaan. De transportcapaciteit in onze gemeente kan niet worden uitgebreid totdat Tennet het hoogspanningsnet (HSMS-station Westdorplaan, Raalte) verzuwaard, wat gereed is in 2028/2029. Tot die tijd blijven wij naar verwachting transportschaarsteniveau rood houden.

Als gemeente Raalte zien we dat deze ontwikkeling risico's met zich meebrengt voor de uitvoerbaarheid en het tempo waarop onze energiedoelstellingen behaald kunnen worden. Onder andere bestaande en toekomstige initiatieven voor zowel zonneparken, grootschalige zon-op-dak als windenergie, die geen reservering hebben op het energienet, kunnen niet gerealiseerd worden.

Omdat we als regio, maar ook als gemeente, zeker nog niet klaar zijn met de energietransitie en het behalen van de gestelde doelen voor 2030, is er samen met de netbeheerder gekeken wat we als gemeente kunnen doen.

Samenwerkingsafspraken

Om te zorgen dat huidige en toekomstige inwoners en bedrijven optimaal gebruik kunnen (blijven) maken van Raaltes energienetwerken, zijn met Tennet en Enexis op basis van een brede analyse samenwerkingsafspraken gemaakt over:

- Benodigde investeringen en flexibele werkhouding van Enexis en Tennet om knelpunten in het aanleveren en terug leveren van stroom te voorkomen.
- Bestuurlijk in gesprek blijven over de voortschrijdende inzichten en realisatie van de benodigde investeringen en acties.
- De gemeente verkent samen met de netbeheerder, lokale initiatiefnemers (LEI's) en de omgeving de oplossingsmogelijkheden bij het kunnen blijven uitvoeren van ons energiebeleid.

Samenvattende consequenties

Verwachting is dat in Q3 2022 geldt dat er in Raalte voor grootverbruikers en grootschalige opwek van energie zonder reservering geen capaciteit op het energienetwerk beschikbaar meer zal zijn. Voor particulieren (kleinverbruik) blijft nog wel voldoende capaciteit op het energienetwerk beschikbaar. Woningeigenaren kunnen dus nog steeds zonder problemen overgaan tot de aanschaf van zonnepanelen of een warmtepomp. Afhankelijk van de groei van de vraag naar elektriciteit (ook vanuit andere opgaven zoals warmtetransitie en woningbouw) en de snelheid waarmee het onderliggende netwerk en een gebied gereed gemaakt kan worden, kunnen er op middellange termijn aanvullende knelpunten ontstaan.

Als aanvullend risicofactor speelt daarbij dat Enexis voor haar gehele verzorgingsgebied een groot tekort aan (technische) mankracht ervaart. Bovendien moet Enexis de komende jaren veel uitgaven doen, die pas na tientallen jaren terugverdiend worden. De ruimte hiervoor is wettelijk begrenst. Het feit dat Enexis formeel leverplicht heeft is op zichzelf geen oplossing.

Vervolg

In Q2 van dit jaar wil het college met u als gemeenteraad in gesprek over o.a. op welke mogelijke oplossingsrichtingen we kunnen voorsorteren. Mede op basis van het dan gerealiseerde onderzoek zon-op-dak gaan we gezamenlijk richting geven aan een concrete aanpak t.a.v. wat nog wel mogelijk is binnen de energietransitie.

Daarnaast houden we u als gemeenteraad en onze samenleving c.q. initiatiefnemers op de hoogte bij nieuwe ontwikkelingen.

Communicatie

De kernboodschap uit deze notitie wordt in een persbericht samengevat. Ook worden onze lokale energiecoöperaties gelijktijdig met de gemeenteraad op de hoogte gesteld van de inhoud van de notitie.

Burgemeester en wethouders van Raalte,

de (loco)secretaris
Arie Nijman

de burgemeester
Martijn Dadema